

574, II, Cc

76620

Molímo

ali

najpotrebnejši nauki o molitvi.

I. Kako?

V Ljubljani, 1898.

Izdalo „Katoliško društvo detoljubov“.
Tisk Katoliške Tiskarne.

76620

030032237

V v o d.

Cerkveni učeniki opominjajo, naj bi o nekaterih resnicah bolj pogosto govorili nego o drugih. Tudi sami tako ravnaajo, da take reči, ki so posebno važne in potrebne za bogoljubno življenje, razlagajo in priporočajo prav gostokrat in posebno v živo. Mej take predmete, ki so zelo imenitnega in odločilnega pomena za krščansko življenje, moramo prištevati tudi molitev. Sicer molitev že sama ob sebi še ni svetost ali krščanska popolnost; vendar pa je najboljši pomoček, da po njem dosežemo svetost in popolnost. Zato je sv. Avguštín, slavni spokornik, kar naravnost rekel: *Kdor zna prav moliti, zna tudi prav živeti.* In drugi največji spokornik svete katoliške cerkve, sveti Pavel, nam isto dokazuje s svojim zgledom. Ko je namreč v Damasku Gospod v prikazni rekel Ananiju, naj gre k Savlu, da ga vsprejme v sveto cerkev, mu je takoj tudi pristavil za-

nesljivo spričevalo njegove spreobrnitve z besedo: „Glej, m o l i!“ Zdi se mi, da se zgodovinarji vse premalo ozirajo na to reč, ki se je Bogu samemu zdela toli pomembna, da posebej opozarja nanjo in menim, da ko 25. januarja praznujemo god Savlove spreobrnitve, bi morali ob enem tudi obhajati praznik Pavlove m o l i t v e.

Zato toraj, ker je treba, da se o molitvi velikokrat piše in govori malim in odraslim, sem se odločil tudi jaz, da napišem nekaj člankov o molitvi: zakaj, kdaj in kje, kako in kaj naj molimo itd. Če bi s tem tudi družega ne dosegel, upam vsaj po nekoliko doseči to, da se bom ob takem preiskovanju in pisanju sam kaj naučil boljše moliti vsled starodavnega pregovora: *D o c e n d o d i s c i m u s*, takrat, ko učim druge, učim se tudi sam!

Ker se mi pa zdi pri vseh naukih najpotrebnejša praktična stran: „K a j j e t r e b a s t o r i t i?“ odločil sem se najprej za vprašanje, k a k o nam je moliti, da bo naša molitev kaj vredna.

I Kako moramo moliti?

§ 1. Kaj se pravi moliti?

1. Najkrajše bi se odgovorilo na to vprašanje: „Moliti se pravi, na Boga misliti.“

Vendar le samo „misliti na Boga“, še ni vselej molitev. Na Boga mislim tudi takrat, kadar se n. pr. v katekizmu učim o božjih lastnostih, pa mi je le do tega, da si jih zapomnim, ali da jih bolj razumem, da znam povedati še drugim. Na Boga mislijo tudi hudobni duhovi, pa nikdar ne molijo.

Zato moramo tej prvi in najpreprostejši razlagi še nekaj pristaviti ter

pravimo: „Moliti se pravi na Boga tako misliti, da ga častimo, zahvaljujemo ali pa prosimo.“ Molim toraj vselej, kadar je moja misel na Boga ob jednom češčenju. Če si, n. pr. lepega spomladnega dne ogledujem bujno krasoto v naravi, nekaj časa mislim le na ljubke cvetlice, nežno zelenje, cvetoče drevje, čarobno ptičje petje itd. A kar nenadno se povspnó moje misli v nevidne nebesne višave in moja duša vesela vsklikne: „O, kako si veličasten, vsemogočni Stvarnik! Bodi češčen, bodi moljen! Nebo in zemlja naj povelečuje Gospoda!“ itd. — Molim vselej, kadar je moja misel na Boga — z a h v a l a. Ko se, n. pr. zjutraj zbudim, pa ves vesel premišljam, kako me je zopet pokrepčalo sladko spanje; kako sem bil že sinoči truden in zdelan, danes pa zopet tako čil in izpočit; mislim še dalje, da pa pri vseh ljudeh ni bilo tako, mnogi so morali čuti vso noč, so hudo bolni, mnogi so celo umrli! kar se mi ob taki misli začne mehčati srce, moje misli hité tje gori nad oblake, prav iz srca vzdihnem: „O, kako si

dober, moj preljubeznivi Oče nebeški! Pristrčno se ti zahvalim za sladko spanje. Svojo hvaležnost ti hočem pa pokazati tudi v dejanju s tem, da bom prav priden danes in zvesto izpolnjeval tvojo sveto voljo“ itd. — Molim vselej, kadar je moja misel na Boga — kaka p r o š n j a. Če, n. pr., premišljam samega sebe, pa poleg mnogih drugih napak zapazim tudi to, kako slaba je še moja molitev; tolikrat sem že sklenil, da bodem zbrano molil, pa zopet in zopet se mi je ponesrečilo, začne me skrbeti ta moja zanikarnost. Sam nase se nočem nič več toliko zanašati, zato vskliknem: „O Jezus, uči me moliti! Sveti Duh, daj mi dar pobožnosti! O Marija, ki si znala na zemlji tako serafsko lepo moliti, izprosi mi vsaj jeden žarek one pobožnosti, katera je s toliko žarnostjo plamtela v tvojem presvetem srcu!“

Kolikorkrat toraj mislim na Boga tako, da ga s to mislijo počastim, zahvalim ali kaj prosim, vselej je ta moja misel molitev. Gotovo je, da mnogokrat molimo, ko se nam še ne zdi

ne, da molimo, ko se svoje molitve niti ne zavedamo.

2. Beseda „misel“ ima pa večkrat obširnejši pomen ter obsega vse dušno delovanje, vse, kar izvršuje: domišljija (fantazija), spomin, razum, čustvo in volja. Kadar hoče toraj kdo prav dobro moliti, mora napreči vse svoje dušne moči. Zato se v katekizmu tudi bere: „Molitev je pobožno pozdigo vanja duha k Bogu“, toraj povzdigovanje celega duha, vse duše.

Domišljija ali fantazija nas loči od posvetnega in nas hipoma postavi v pričujočnost božjo, ali če molimo Marijine molitve, ob enem tudi v pričujočnost Matere božje, ali če se priporočamo kakemu svetniku, nam pomaga, da si tudi njega živo predočujemo. To je silno imenitno opravilo, od katerega je večkrat odvisna vsa vrlina naše molitve. To sveto delo opravi fantazija precej v začetku, ali še predno začnemo moliti. Pa tudi mej molitvijo moramo ves čas skrbeti, da nas fantazija zopet ne zavede k časnim rečem. In to navadno ni majhno delo,

mej molitvijo vedno brzdati in uklepati bujno domišljijo.

Spomin nam podaja vsebino ali tvarino vsakokratne molitve ter nam preskrbi to, da se naša molitev vrši v pravi vrsti, da ničesar ne izpustimo itd. Prav priprosti ljudje skoro samo to dušno moč rabijo pri molitvi ter gledajo le na to, da vse opravijo, ne izpustijo nobene besede, razločno izgovarjajo besede itd. Seveda je to le nižja stopinja pobožnosti, a zadostuje pri onih, ki ne morejo drugače. Bog gleda na dobro voljo. Tudi na spomin moramo dobro paziti ves čas mej molitvijo, da ne uhaja drugam, da tako rekoč pozabi vse drugo.

Razum nam kaže in sproti pojasnuje pomen in zvezo posameznih besedij v molitvi, ter zlasti posreduje, da vse obračamo na lastne potrebe, da tuje molitve, ki so jih drugi naredili, molimo s takim zanimanjem, kakor bi si jih sami sproti delali.

Vse te tri reči, domišljija, spomin in razum, ako se prav rabijo, pa že tudi srce tako vnamejo in razgrejejo,

da tudi res čutimo to, kar molimo, — da je n. pr. naše srce žalostno, če je vsebina naše molitve žalostna, da se veseli, če je molitev vesela, da čutimo najvišjo spoštljivost in neko sveto strmenje, kadar častimo, zaupljivost, kadar prosimo itd. — Vrhunec vsega tega svetega prizadevanja je pa ta, da ima pri taki dobri molitvi tudi naša volja svoj delež, da se popolnoma vda božji volji, da želi le Bogu služiti, le njega ljubiti, ž njim vsikdar ostati v tesni jedinosti v življenju in smrti in vso večnost.

Obrnimo ta nauk n. pr. na našo tako navadno molitev — *k e s a n j e*. Domišljija nas postavi pred neskončno svetega Očeta, katerega smo bili zgrehom tako zelo razžalili, h kateremu se pa sedaj zopet zaupno povrnemo, kakor nekdanj zgubljeni sin k svojemu očetu. Spomin nam podaja stavke za vrstjo, kakor smo se jih naučili iz katekizma. Razum nam pa sproti tolmači pomen molitve ter nas še posebej opozarja na to, da vse, kar je rečeno v molitvi, res nam velja, da se res zavedamo

svojega zadolženja in nam hipoma pred oči stopi to, česar smo se spomnili pri izpraševanju vesti. Vse to pa stori, da se nam omehča tudi srce ter začne čutiti pretresljivo žalost, da se nam milo stori, ker smo bili tako nehvaležni toli dobremu Bogu, — da je tudi volja odločena pustiti greh, ko bi nas popboljšanje stalo še toliko.

3. Sedaj nam je še le prav jasno, zakaj se molitev imenuje tudi „pogovor z Bogom“. Bog je duh; toraj se more le duša pogovarjati z Bogom. To sveto pogovarjanje je pa ravno občevanje naših dušnih sil z Bogom: fantazija nadomesti noge, da duša tako-rekoč stopi pred Gospoda; spomin je naš spremljevalec, ki nam tiho šepeče, kaj povejmo Gospodu; razum nas vedno opozarja na to, s kom nam je govoriti in kako nam je paziti na vsako besedo. Srčna čustva pa dajejo prisrčnost in živost temu pogovoru; saj že prijateljski pogovor nič kaj ne velja, če je vse mrzlo in suhoparno.

To dušno delovanje je bilo pri mnogih svetnikih tako močno, da je

premagalo težo telesa ter so se mej molitvijo od tal povzdignili in v zraku molili, da je telo za čas molitve postalo kar nečutno, ter niso slišali ne videli, kaj se godi okrog njih, in jih je bilo treba z neko silo vzbuditi iz svete zamišljenosti.

Pri molitvi govori večinoma človek, ki moli; Bog, nebeški Kralj, pa poslušá. Vendar navadno tudi Bog odgovarja pri dobri molitvi: po sladki tolažbi in svetem veselju, po notranjem navdihovanju in svetih nagibih, po junaški odločnosti za vse dobro, ki jo naša duša zajema iz molitve itd. Najveselejši odgovor pa je, da nam uslišuje naše prošnje.

Še jedno jako vspodbudno misel nam je tukaj navesti. Pogovarjati se moreta le taka dva, ki znata govoriti isti jezik; Anglež n. pr. ne razume Slovenca, Slovenec ne Francoza itd. Ker je Bog duh, se more ž njim pogovarjati le duh, t. j. bitje, ki ima razum in prosto voljo. Takih duhov pa razun angeljev in človeške duše ni. Toraj jedino le angelj in človek

imata to prevzvišeno prednost, da moreta in smeta moliti. Ako pravimo, da tudi zvezdice na nebu, cvetlice na polju in ptičice v zraku slavijo in častijo Boga, je to umeti le v tem smislu, da se vse stvari ravnajo po onih naravnih zakonih, katere jim je Bog dal ob ustvarjenju.

Pripoveduje se, da je pobožen puščavnik naučil ptičico izgovarjati besedi: „Ave Maria.“ Večkrat se tudi papiga nauči izgovarjati svete besede, kos in kanarček znata morda zapeti sveto pesmico, po dolgi vaji. A vse to sveto govorjenje in petje nima za take ptice nič večjega pomena, kakor če kukavica v gozdu ponavlja svoj: „kuku“. Puščavnikova ptičica je tako malo vedela, kaj je „ave“, ali kdo je Marija, kakor kukavica ne vé, kaj poje, ko vpije: „kuku, kuku.“

Iz tega je razvidno, kolika čast in sreča je za človeka, da more in sme moliti, — on jedini mej vsemi neštetimi stvarmi na zemlji! Ob jednom pa tudi lahko spozna vsakdo, koliko je vredna ona molitev, pri kateri govori

le jezik, duša pa za njo nič ne vé, — da ni nič boljša nego papigino blebetanje; obratno še dokaj slabša je, ker papiga ne more drugače, dela le po natornem nagonu, človek bi pa lahko, ko bi hotel; papiga ne greši, človek pa, ker ima vedoma tako malo spoštovanja do Boga!

§ 2. *Dvojni način molitve.*

Bistvo molitve se torej izvršuje v duši. Če samo duša deluje pri molitvi, imenujemo to notranjo ali srčno molitev; če pa pri molitvi duši pomaga tudi telo, imenujemo tako molitev zunanjo, in ker se tukaj v prvi vrsti v poštev jemlje govorjenje ali petje, se zove tudi ustna molitev. Pomisliti je, da samo zunanje molitve sploh ni; le takrat, če se znotranja molitev ob enem izraža tudi z besedo, je res molitev in se imenuje „zunanja“, če-ravno mora še vedno ostati ob enem notranja, ker zunanja brez notranje bi bila le prazno blebetanje, ne pa molitev.

Prav je, da se tudi telo udeležuje molitve, ker tudi telo je bistven del človeške nature, tudi telo bo kdaj prejelo plačilo ali kazen, kakor je na zemlji sodelovalo z dušo, prav ali napak. Po sodnem dnevu bomo v povečanem telesu z ravno tem grlom in jezikom Boga slavili v nebesih, s katerim smo ga častili na zemlji; ta kolena bomo pripogibali pred trikrat svetim Bogom, s katerimi ponižno klečimo pri molitvi tukaj na zemlji; te-le roke bomo povzdigovali v večnem počenju, katere smo spoštljivo in zaupno sklepali pri pobožni molitvi na zemlji, in to naše telesno srce, katero se sedaj pri molitvi vnema in pomaga duši netiti sveta čustva in nebeške želje, se bode vekomaj razveseljevalo v neskončni radosti in ljubezni božji.

Bodimo torej tudi v svojem zunanem vedenju kar moč spoštljivi mej molitvijo ter lepo izvršujemo, kar nas uči sv. cerkev gledè na klečanje, sklepanje rok, priklanjanje itd. Nikar ne pozabimo, da smo sicer vselej in povsod vpričo Boga, a mej molitvijo še posebej,

ko se pogovarjamo ž njim. Glej vendar, da bo tudi po zunanje vse spodobno in dostojno, ker to veliko pripomore k notranji pobožnosti. (Beri in izpolnuj, kar sem o tem zapisal v knjižici „Spodobno vedenje v cerkvi.“)

Koristno utegne biti še to-le pojasnilo. Nekateri imenujejo tudi molitev takrat zunanjo, če se opravlja po formuli, ki jo je zložil kdo drugi in se po taki „ptuji“ molitvi vzbujajo v duši potrebne misli in čustva, znotranja molitev pa, pravijo, je ona, pri kateri človek sam s samostojnim premissljevanjem snuje svete misli in čustva, ter jih potlej izraža v taki obliki, kakoršno si sam sproti sestavlja, natihoma ali pa tudi glasno. V tem smislu se notranja molitev imenuje tudi premissljevanje.

§ 3. *Premisljevanje.*

Kar piše sv. Frančišek Saleški o svojem času, to velja tudi za naše dni, da je malo takih, ki bi premissljevali. Pravi vzrok je bil takrat in je sedaj

vnemarnost, ker se nočejo potruditi; prazni izgovor je bil takrat in je sedaj, da ne znajo premišljevati. Cesar kdo ne zna, se mora naučiti, posebno če se gre za tako imenitno reč, kakor je molitev. Koliko let se morajo, n. pr. učenci uriti v domači govorici, predno znajo čisto pravilno govoriti in pisati. Kako nespameten bi bil pač učenček nižjega oddelka, ko bi rekel: „Rajše se ne učim čitanke, slovnice in spisja, ker ne morem biti takoj izvrsten govornik in izboren pisatelj.“ Kdor hoče lepo govoriti z Bogom, se mora tudi učiti, in ima še to prednost, da ga uči Bog sam in mu pomaga s svojo milostjo, če ga le hoče prositi. Vendar ne sme biti že kar začetnik tako nestrpen, da bi hotel že prvi dan biti mojster najvišje molitve.

Torej morem reči, da je zato tako malo pravih premišljevalcev, ker mnogi nočejo niti začeti, kaj li vstrajati. Seveda to sveto delo zahteva nekoliko truda in zatajevanja, katerega se pa vendar ni treba tako zelo ustrašiti. Ali je mar res tako težko premišljevati?

Premišljevanje se bistveno ne loči od navadne molitve, saj iste dušne moči delujejo pri premišljevanju kakor pri ustni molitvi, le s tem razločkom, da v navadni molitvi se godi na kratko in hitro, kar se obravnava ob premišljevanju obširnejše in temeljitejše; jednako kakor si n. pr. zbirko krasnih slik v veliki sobani lahko ogledamo kar mimogredé, hitro in površno, ali pa se pri vsaki sliki dlje časa mudimo ter jo vsestransko pregledujemo in presojujamo, res — kakor smo vajeni reči — „premišljujemo“, da bi imeli večji dušni (umetnijski) užitek.

Domišljija nam pomaga tudi pri premišljevanju, da se najprej zamislimo v pričujočnost Božjo sploh, a posebej nas dovede na kraj, kjer se godi to, kar premišljujemo. Ako premišljujemo kaj zgodovinskega, nam podaje že kar nekakšno dovršeno sliko, katera nam kaže torišče dotične dogodbe, posamezne osebe in vse, kar je s to dogodbo v tesni zvezi. Še več, tako v živo nam pred oči pomakne vso dogodbo, da se nam zdi, kakor bi bili

zraven takrat, ko se je snovala, kakor bi slišali pogovor posameznih oseb, kakor bi sami čutili to, kar čutijo ljudje, katere opazujemo in preišljujemo v tej dogodbi. A tudi takrat, kadar preišljujemo le kako resnico ali čednost, nam je fantazija tako postrežljiva, da nam jo naveže na kaj vidnega ali očitnega, da si jo lažje ogledamo in obračamo na svoje življenje.

S p o m i n nam ob preišljevanju vse natančneje razdrobi vsebino, kakor pa pri navadni molitvi. Pred oči nam postavi vse, kar smo kdaj brali, slišali ali izkusili o dotični reči, katero preišljujemo. Še to nam večkrat narekuje, kako bi utegnilo biti, ker nas opozarja na ono, kar se rado zgodi v enakih slučajih.

U m pa izvaja iz tega, kar nam je podal spomin, posledice za naše življenje, kažoč, v kakšni zvezi je vse to z našim dosedanjim vedenjem, s sedanjim mišljenjem in dušnim stanjem, pa kako naj vpliva na našo prihodnost. Prepričuje nas, kako je dostojno, koristno, potrebno itd., da opustimo to in

ono, ter se poprimemo krepko nasprotnega.

Srce pa nekakšno le čaka in željno vsprejemlje, kar podaje domišljija, spomin in razum. Če se vse redno in krepko vrši, se kmalu omehča in ogreje tudi srce da se jame topiti in vskipevati v svetih čustvih, da jame moliti. Za take srčne, čute ni v premišljevanju posebej odločenega mesta. Včasih nas že domišljija precej v začetku pripravi do najbolj vzvišenih čustev; včasih nam v to pripomore spomin, če nam podaje ganljivih rečij; včasih pa tudi razum, ako prevdarjamo svoje življenje in je primerjamo z resnico ali dogodbo, ki jo premišljujemo. Kdor zna dobro premišljevati, mu srce vskipi zdaj tu zdaj tam. In dušni voditelji svetujejo, naj ob taki ugodni priliki postanemo in se prepuščamo takim čutom, dokler trajajo. Vendar je to le bolj dar božji; torej nam ni žalovati, če ostane srce tudi mrzlo, suho in trdo; glavna reč nam boži, da izpolnjujemo voljo božjo ter storimo toliko, kolikor je v naši moči.

Glavni dobiček iz vsega premissljevanja pa imej volja, ki se odloči za delovanje: opusti, kar je bilo do sedaj napačno, stori pa, kar spozna za pravo. Vse drugo nekakšno s premissljevanjem mine, volja je pa kakor rahla zemljica, ki je bila blagodejni dežek in vsprejemala milodarne žarke svetega premissljevanja, da potlej veselo donša sad lepega, čednostnega življenja! —

Vsaka pridiga v cerkvi je neko premissljevanje, saj večkrat že v začetku pravi propovednik: „Danes bomo premissljevali to-le resnico...“ Pridigar pojasnuje resnico za razum, skuša pri poslušalcih vzbuditi sveta čustva, in res se večkrat primeri, da zdaj tu zdaj tam kdo potegne rutico iz žepa in si obriše solzne oči. Glavni namen pa je pridigarju, da bi pripravil poslušalce do trdnih sklepov. Če torej še jedenkrat sam doma premisliš vso pridigo in zopet obujaš ona sveta čustva, ki so v cerkvi ganila tvoje srce, ter zopet Bogu zatrjuješ v dobrem sklepu, da se bodeš res ravnal po tej resnici, in sicer precej, še danes, ter ti je žal,

zakaj že poprej nisi začel drugače; glej, opravil si dobro premišljevanje. Poskušaj pa tudi sam slično razdrobiti posamezne resnice in skrivnosti naše svete vere; morda slično, kakor si jih kdaj slišal v šoli, saj je katehetova razlaga tudi večkrat neko premišljevanje z otroci, kakor je pridiga za odrasle.

Prav dobro premišljevanje je opravil zgubljeni sin, ker mu je prineslo tako dobrodejen sad: stalno poboljšanje. Saj se je tudi tako ravnal, kakor sem poprej razložil: Fantazija mu je živo pred oči stavila domačo hišo, blagostanje domače, osobito ljubeznivo obličje predobrega očeta... dovêdla ga je prav do prestola nebeškega Očeta, saj pravi: „Grešil sem zoper nebo...“ Spomin mu je razkazal vso dosedanjo nesrečno grešno pot, tam v ozadju pa presrečna leta detinske nedolžnosti, neštete blagre v hiši očetovi... Razum mu je velel, da tako ne sme iti dalje, da taka pot ga žene v časni in večni pogin... Vse to prevdarjanje mu sega globoko do srca, britka žalost se mu

vzbudi; a tudi volja se je že odločila s krepkim sklepom: nazaj k očetu!

Vse to prekoroistno premišljevanje zgubljenega sina je kratko in krepko povedano v prelepi besedi: „V sé je šel.“ Dà, za nekaj časa vse drugo pozabiti in duši prepustiti, naj sama deluje in ukrepa, kar nam je na srečo in blagor, to se pravi: „v sé iti“ — premišljevati.

Da bi se vse dušno delovanje, ki je zahteva dobro premišljevanje, vršilo po vrsti v lepem redu in s potrebno temeljitostjo, so nam bogoljubni in sveti dušni voditelji očrtali določeno pot ali metodo premišljevanja, sicer v bistvu in namenu isto, a podrobnostih precej različno. Dokaj priprosto in lahko metodo nam je podal sv. Frančišek v svoji izborni „Filoteji“; a najbolj se priporoča metoda sv. Ignacija. Pojasnuje se ta metoda v mnogih knjigah; n. pr. v „Nebeški hrani“ II. O priliki utegnemo tudi mi podati kratko pojasnilo te posebno priporočljive metode.

§ 4. *Pobožnost pri molitvi.*

Katekizem ti sicer našteva več lastnosti, ki jih mora imeti dobra molitev; pa zdi se mi, da se pri dobrem katoličanu že itak izpolnjujejo vse druge lastnosti prave molitve, ako se le vestno prizadeva za p o b o ž n o s t; zdi se mi, da v resnici pobožna molitev ne more biti drugačna nego ponižna, zaupna, udana v voljo božjo, v Jezusovem imenu itd. Vsaj to je gotovo, da človeku, ki si je pridobil pobožnost, ni treba za druge lastnosti posebnega truda in posebnih vaj. Vsled tega se imenuje pobožnost tudi duša naše molitve. Zato mi je tukaj natančneje opisati le nauk o p o b o ž n o s t i. Pa tudi ta nauk obravnam lahko prav na kratko, ker je že razviden iz tega, kar sem dosedaj povedal o molitvi, zlasti iz odstavka: „Kaj se pravi moliti?“

Pobožna je naša molitev takrat, ako jo opravimno pazljivo in s srčnim čustvom. Pobožnih čustev pa v obče ne moremo kar naravnost vzbujati v svojem srcu, marveč se nam

vzbujajo takorekoč sama, če v živo premišljamo kaj bolj ganljivega. Večkrat nam jih pa dobrotljivi Bog tudi sam podeli, včasih zato, da nam poplača našo vnemo, včasih pa tudi zato, da nas vspodbuja še k večjemu prizadevanju.

Toraj se pri pobožni molitvi združuje vse naše delo le v jedno glavno nalogo, da se namreč prizadevamo za pravo z b r a n o s t ali p a z l j i v o s t, t. j. da se prav pridno in vstrajno le na molitev obrača naša domišljija, naš spomin in razum. Goreče delovanje teh dušnih sil bode že tudi v srcu vzbudilo lepih čustev in tudi voljo potegnili za seboj.

Pri premišljevanju je pazljivost v tem, da duh vedno ostaja pri določenem predmetu delujoč po običajni vrsti. Pri u s t n i molitvi pa lahko razločujemo t r o j n o pazljivost: 1) Prva, ki je na najnižji stopinji, je v tem, da besede pravilno izgovarjamo, ničesar ne izpuščamo itd. 2) Druga, višja stopinja pazljivosti je v tem, da mislimo tudi na vsebino molitve, na pomen posameznih

besedij ter se tako zavedamo tega, kar govorimo z Bogom (ali posredno z Marijo, angelji in svetniki). 3) Tretja stopinja pa zahteva, da mislimo pri molitvi na Boga, na njegovo neskončno veličastvo, vsemogočnost, dobrotljivost, usmiljenost, svetost itd., ali pa na kaj svetega, kar je zmožno naše srce povzdigovati k Bogu. Najboljše bo seveda, če združujemo vse to troje; vsekako mora nekaj misli na Boga biti tudi pri najnižji stopinji naše pazljivosti.

Prav lepo nam to pojasni neki dogodek iz življenja sv. Bernarda. Ta svetnik je neko noč molil psalme s svojimi sobrati, in je imel to-le prikazen: Poleg vsakega meniha je videl angelja. Vsak angelj je imel popir in pero v rokah in je skrbno zapisaval vsak psalm, vsako vrstico, celó vsako besedo. Pa pisali so angelji različno: ta z zlatimi črkami, oni s srebrnimi, drugi s črnilom, nekateri celo z vodo. Kakor je svetnik izvedel po razodenju, je različnost v pisavi pomenila različno vrednost molitve. Z zlatom so bile zapisane molitve, ki so se opravljale z vso vnemo in gorečo ljubeznijo; s srebrom take, ki so jih opravljali še s srčno pobožnostjo in s prizadevanjem, da bi bili vedno pozorni na pomen psalmov; s črnilom pisane so kazale le pozornost, ki jo zahteva pravilna izreka posa-

meznih besedij; z vodo pa so bile pisane one molitve, pri katerih ni bilo nobene pazljivosti, marveč je bilo le telo v cerkvi, duh pa je bil drugje. — Trudi se na vso moč, da bo mogel tvoj angelj z zlatom pisati vse tvoje molitve!

Naša pazljivost je pa lahko dvojna: 1) taka, da mej vso molitvijo ves čas pazimo na vsako besedico, ter nismo kar nič razmišljeni; 2) taka, da se je zavedamo samo v začetku, potlej pa nič več, ali le malo. Če n. pr. že pred molitvijo naredim namen, da bom prav pazljivo molil vso molitev, pa se brez lastnega zadolženja kmalu kam zamislím ter še le ob koncu spoznam, da sem bil razmišljen, bila bi taka prvotna pazljivost, če se prostovoljno ne prestriže, veljavna za vso molitev. Učeni gospodje so jima tudi dali posebni imeni: prva se imenuje *d e j a n s k a*, ker deluje pri vsem dejanju; druga pa trajna, ker dejansko nastopi le v začetku, pa velja za vse dejanje, kakor dober namen, ki se stori pred kakim delom. — Prve si zarad človeške slabosti seveda ne moremo vselej zagotoviti; pač pa nam je potrebna druga, t. j. vsaj voljo

moramo imeti, da hočemo molitev prav lepo opraviti; brez te dobre volje bi se še ne mogla imenovati molitev.

§ 5. *Razmišljenost pri molitvi.*

Najhujše nasprotje pobožne molitve je razmišljenost ali raztresenost, zoper katero se morajo neprestano vojskovati tudi najboljši ljudje ter jim je večkrat največji križ. Skoro nikoli naša glava ne snuje tako različnih mislij, kakor ravno mej molitvijo. Mej molitvijo nam pride gotovo na misel, kar bi sicer bržkone pozabili. Na vse kraje se pozgublajo naše misli: sedaj k vsakdanjim opravilom, sedaj k onim rečem, s katerimi se pečamo ob času počitka; sedaj nam pride na misli kaj iz bližine, sedaj iz daljave; sedaj nas moti kaj iz sedanjosti, sedaj iz preteklosti; še to nas moti, kar nam morda utegne prinesiti še le prihodnost; celo na grešne reči začnejo uhajati nestalne misli. In seveda za mislimi gre tudi srce in o molitvi v kratkem ni ne duha ne sluha.

Bil je svetnik, ki je potožil nekemu kmetu to veliko nadlogo, da ga tolikanj pri molitvi moti razmišljenost. Kmet pa zavrne: „Mene pa ne; pri molitvi nisem kar nič razmišljen. Svetnik pravi: „Svojega osla zastavim, da ne boš izmolil niti jednega očenaša, da bi ne začel misliti na kaj drugega. Pojdi in moli očenaš; če se ti posreči, da ne boš ves čas kar nič razmišljen, bodi osel tvoj!“ Kmetič, ves vesel te ponudbe, gre bolj v samotni kraj in začne moliti, a kmalu se vrne ves otožen in odkrito pove, da se mu ni posrečilo: „Od začetka mi je še šlo, pravi, a ko sem prišel do četrte prošnje, mi pride nenadno misel v glavo: kaj neki, mi bo — li dal tudi sedlo po vrhu, če dobim osla?“ S tem se je seveda vse pokazilo.

V življenju sv. Alojzija velja nekako za največji čudež to, da pri molitvi ni bil skoro nič razmišljen.

Gledé na razmišljenje nam je pomniti dvoje: ni se ga nam treba preveč bati, pa tudi ne premalo, ker je lahko grešno, pa tudi brez vsega greha ali celo zaslužno. Razmišljenje je namreč prostovoljno ali neprostovoljno.

Prostovoljno je takrat, ako mej molitvijo nalašč, vedé in hoté, pazljivost obračam na druge reči; ali pa če sem že pred molitvijo vedel, kaj me bo

motilo in razmišljevalo, pa vendar nalašč nisem hotel odstraniti. Neprostopovoljno se imenuje tako razmišljenje, ki nastane proti naši volji in ga nismo nikakor prostovoljno provzročili, marveč prihaja iz naše prirojene slabosti, bolehavosti, preobilnih skrbij in opravil itd. Ako si n. pr. lepo začel svojo molitev, pa v kratkem se tihotapsko preselijo tvoje misli vse drugam, a tako, da se ves čas ne zavedaš in še le ob koncu se spomniš, da nisi pazil na molitev, marveč na druge reči, — je v tem slučaju tvoja razmišljenost popolnoma neprostopovoljna. Ali pa, če si začel dobro moliti, in se mej molitvijo razmisliš, pa takoj, ko se spomniš, da te je popustila pazljivost, zopet obrneš vso pozornost na molitev, ter tako delaš, kolikorkrat te nadlegujejo skušnjave, ko bi bilo tudi več ko stokrat, — tudi v takem slučaju je tvoje razmišljenje neprostopovoljno; še več, celó zaslužljivo ti je pri Bogu zato, ker si se hrabro vojskovaš.

Prostopovoljno razmišljenje je greh, in sicer odpustljivi greh, smrtni greh

bi bilo le takrat, ko bi kdo hotel s svojim prostovoljnim razmišljenjem Boga zaničevati in žaliti, kar se pa ne primeri tako lahko, ker tak zlobnež bi moral biti že ves v satanovi službi in oblasti.

NeprostoVOLjno razmišljenje pa ni nič greh, marveč nam je še, kakor sem že rekel, lahko v veliko zaslugo, ako je resno odbijamo. Brez izredne milosti božje ni noben človek prost takega razmišljenja; nas navadne ljudi bo pa spremljalo, dokler bo duša v nas. Pa ne bodimo tega preveč žalostni, ker nam ne ukrati glavnega dobička, ki ga donaša dobra molitev. Dobri molitvi pripisujemo zlasti trojni vspeh: ž njo 1) častimo Boga, 2) izprosimo božjih milostij in dobrot in 3) dobivamo veselje in tolažbo v srce. Tudi neprostoVOLjno razmišljena molitev je v čast božjo, tudi tako molitev Bog uslišuje; dušnega veselja in tolažbe nam pa ne donaša, za ta božji dar mora biti že dejanska pozornost mej molitvijo. Pa kaj hočemo; še dobro, da ni bilo nič hujšega, dovolj nam bodi tolažba, da smo izpolnili voljo božjo.

§ 6. Skrb za zbrano pobožnost v molitvi.

Sedaj pa že lahko razumemo zahtevo katekizmovega nauka: „P o b o ž n o molimo, kadar pri molitvi mi-
slimo na Boga in se, kolikor mogoče, varujemo raztresenosti.

Tako pobožnost si pridobimo po dvojni poti: poglavitno reč stori pomoč božja, drugo pa naša pridnost, marljivo prizadevanje.

Trudimo se toraj na vso moč najprej za to, da si izprosimo iz nebes dar srčne pobožnosti: Kličimo večkrat, kakor nekdam apostoli: „Gospod, úči nas moliti!“ Kličimo tako zlasti pri sv. maši, ko je Jezus navzoč na altarcju, po sv. obhajilu, ko je v našem srcu. Prosimo goreče svetega Duha za „dar pobožnosti“. Priporočajmo se zaupno Mariji, prečisti Devici, katera je znala na zemlji tako lepo moliti, da o njej jedini smemo reči, da ni bila nikdar razmišljena v molitvi. Priporočajmo se svojemu svetemu patronu in drugim

svetnikom, ker so se vsi nekđaj tako zelo odlikovali po izvrstni molitvi; pa tudi dušam v vicah se je dobro priporočevati, zakaj bržkone jih mora mnogo tam trpeti ravno zarad bolj površne molitve. Osobito pa ne zabimo prositi svojega angelja varuha, o katerem Jezus sam pravi, da vedno gleda obličje nebeškega Očeta, naj nas dobrotno uči, kako se občuje z Bogom.

Tako si prosimo pobožnosti v raznih prilikah, a na kratko tudi pred posameznimi molitvami, ali tudi včasih mej molitvijo, če nas začnó motiti skušnjave.

Kaj pa naj storimo sami?

Pred vsem se vživo zavedajmo te resnice, da je molitev naše najimennitnejše opravilo na zemlji, da jo je treba vselej opravljati z največjo pozornostjo. Če si že takó dober človek, da vestno opravljaš vsa druga dela svojega stanu, bodi še za toliko boljši, da boš molitev opravljal z največjo skrbljivostjo. Molitvi naj se umakne vse drugo!

Če pravi pregovor, da tisti, ki je dobro začel, je že naredil na pol, smemo

o molitvi skoro reči, da tisti je že opravil vse, kateri je dobro pričel. Zato pravi sv. Duh: „Pred molitvijo pripravi svojo dušo, in ne bodi kakor človek, kateri skuša Boga.“ Ko bi kdo lepo začel moliti, pa bi bil potlej nehoté ves čas razmišljen, je vendar dobro izvršil svoje delo.

Da boš vselej prav začel svoje molitve, zapomni si zlasti to-le:

a) Odstrani vse take reči, ki bi te utegnile motiti pri molitvi, odslovi vse svetne skrbi in nakane z odločno voljo, da se boš po molitvi zopet pečal s takimi rečmi.

Posnemaj sv. Frančiška Asiškega, ki je cerkvena vrata trdo zaprl za seboj rekoč: „Pred vratmi ostanite, vé misli na časna opravila, dokler spet ven ne pridem; ti pa, moja duša, pojdi notri v veselje svojega Gospoda!“ Potlej pa je tako zbrano molil, kakor da bi bil sam na svetu.

Dobro si zapomni tudi lepe besede svete Ljudgare, ki je imela navado reči: „Da bi mogli istinito pobožno moliti, moramo tako delati, kakor očak Abraham, kateri je takrat, ko je hotel darovati svojega sina, spodaj pod goro pustil svojega osla, hlapca in vse, česar

ni potreboval za darovanje, ter rekel: „Kadar odmoliva, prideva k vama nazaj.“ In kakor je učila, tako je tudi delala, ter si pridobila veliko popolnost v molitvi. Večkrat je ponavljala tudi ta-le opomin: „Da bi mogli dobro moliti, moramo delati tako, kakor se je godilo pri Izraelcih. Ko so šli iz Egipta, videli so, da so vsi njihovi sovražniki potonili v valovih rudečega morja, ker so jim hoteli braniti, da bi ne šli v puščavo darovat pravemu Bogu — jednako imamo tudi mi blagoslovljeno vodo pri cerkvenih vratih, da bi tudi potopili v nji svoje nečimerne in nepotrebne misli, ki nam hočejo braniti molitev.“

b) Pred molitvijo nekoliko postoj in zberi svoje misli ter reci v srcu: „To-le molitev hočem pa res prav dobro omoliti!“ Le poskusi, boš videl, koliko ti bo pomagala taka vaja.

c) Postavi se v pričujočnost božjo t. j. prav živo si misli, da je Bog pri tebi in te posluša. Ti ga seveda ne vidiš, a on vedno gleda na te in mu je popolnoma odkrito tudi tvoje srce. Posebno naj te navdaja in pretresa ta misel: „Kako veličasten je on, s katerim bom sedaj - le govoril.“ Kadar moliš pred sv. rešnjim Telesom, se zavedaj, da je tako blizo pred teboj tisti

Jezus, ki je 33 let živel na zemlji in sedaj kot Bog in človek v nebesih kraljuje. Če moliš v čast Matere božje, svetnikov in angeljev, si poleg pričujočnosti božje tudi lahko misliš, da na te pazijo in te poslušajo. V to si popolnoma opravičen, saj smo v občestvu svetnikov. — Nekateri imajo tudi navado, da se v ta namen v mislih preselijo v nebesa, kakor bi že sedaj smeli klečati mej angelji in svetniki ter z njimi moliti trojedinega Boga.

Tako pripravljanje ti bo v začetku prizadejalo nekoliko truda, a pozneje pojde lahko in hitro, saj naše misli so urne, kakor blisk.

A tudi mej molitvijo bo treba še marsikaj popravljati. Kakor pastir pazi na svojo čredo, ter takoj pokliče in zavrne vsako ovčico, katera se hoče odstraniti, jednako zavračaj tudi ti pri molitvi svoje misli, če se hočejo porazgubiti v razne kraje in jim ni všeč na ozkem pašniku tvoje molitve. Osobito moraš mojstrovati svojo živo in ubežno domišljijo. Ta nagajivka se nam večkrat kar hipoma izmuzne, pa ne

sama, marveč s seboj potegne vsega duha, da le še jezik sam ostane pri molitvi, srce je pa že Bog ve kje. In če se to zgodi prostovoljno in s tvojo krivdo, te takoj zadene ono britko očitavanje, ki je je Bog užaljen izrekel judom: „To ljudstvo me časti z ustnicami, njih srce je pa daleč proč.“ Bodi ti torej stalno pravilo: kolikorkrat opaziš pri molitvi, da si začel misliti kaj drugega, takoj se odločno zopet povrni k molitvi.

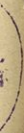
Za ustno molitev je tudi jako koristno, ako večkrat o svojih molitvah prevdarjaš, kaj je vsebina, kaj pomenijo posamezni stavki, besede. Zlasti očenaš, češčenamarijo in vero moli večkrat prav počasi ter postoj pri vsakem odstavku nekaj trenutkov, razkroji ga po pomenu in skušaj moliti z lastnimi besedami, kakor si se učil v šoli ob razlagi teh molitev. Po tej poti boš dosegel, da ti bo vsaj nekaj prišlo na misel tudi takrat, ko boš hitro molil. Jednako pregleduj in pretresaj tudi mašne in obhajilne ter druge molitve, zakaj vedi, da le ob pravem spoznanju se ti bo kaj ogrelo tudi srce.

Preskrbi si zgodaj prav dober molitvenik, ki ima res lepe in jedrnate molitve. Take molitve, ki ti posebno ugajajo, pa jih nimaš v svojem molitveniku, si prepisi ali nauči na pamet; največkrat moli take molitve, ki ti gredo najbolj do srca. Dvojni dobiček boš imel, če si mej temi odbiraš one, katerim je cerkev podelila odpustke.

Jako koristno bo, ako pred seboj tam, kjer moliš, ali v molitveniku postaviš ali narediš kako „znamenje“, ki naj bi te opominjalo k zbranosti. V knjigi „Osmero blagrov“ berem o mladeniču, ki je polagal na tisti prostor, kjer je navadno molil, kako prav „čudno“, nenavadno podobico. Ta ga je imela vselej pred molitvijo in tudi mej molitvijo opominjati, da naj le na molitev obrača svoje misli.

Molitev je dar božji, a je tudi naša umetnija. Kdor pa hoče postati umetnik ali mojster, se mora veliko vaditi. Če le kaj, je molitev vredna, da zastavimo zanjo vse svoje moči, ves trud. To zahteva spoštovanje do Najvišjega in lastna korist.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIJNICA

0000046689